

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

תורה – בראשית פרק מח'

- (א) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל נִרְאָה אֵלַי בְּלוֹז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי: (א) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף אֵל שְׂדֵי אֶתְגַּלִּי לִי בְלוֹז בְּאֶרְעָא דְכְנַעַן וַיְבָרֶךְ יְתִי:
- (ב) וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲנִנִי מִפְּרָךְ וְהִרְבִּיתִךָ וְנָתַתִּיךָ לְקַהֲל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזִרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אַחֲזֵת עוֹלָם: (ב) וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲנִנִי מִפְּרָךְ וְהִרְבִּיתִךָ וְנָתַתִּיךָ לְקַהֲל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזִרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אַחֲזֵת עוֹלָם: (ב) וַיֹּאמֶר לִי הֵא אֲנָא מִפִּישׁ לָךְ וְאַסְגִּנָּךְ וְאַתְנַנְנָךְ לְכַנְשַׁת שְׂבָטִיו וְאַתְנוּ יֵת אֶרְעָא הַדָּא לְבְנֵיךָ בְּתֵרָךְ אַחְסַנְתָּ עֲלֵם:
- (ג) וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵיךָ הַנוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֵלֶיךָ מִצְרַיִם לִי הֵם אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: (ג) וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵיךָ הַנוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֵלֶיךָ מִצְרַיִם לִי הֵם אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: (ג) וְכַעַן תֵּרִיז בְּנֵיךָ דְאַתְגַּלִּידוּ לָךְ בְּאֶרְעָא דְמִצְרַיִם עַד מִיתִי לְוִתְךָ לְמִצְרַיִם דִּילִי אֲנֹן אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ קְרָמִי:
- (ד) וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵיךָ הַנוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֵלֶיךָ מִצְרַיִם לִי הֵם אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: (ד) וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵיךָ הַנוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֵלֶיךָ מִצְרַיִם לִי הֵם אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: (ד) וְכַעַן תֵּרִיז בְּנֵיךָ דְאַתְגַּלִּידוּ לָךְ בְּאֶרְעָא דְמִצְרַיִם עַד מִיתִי לְוִתְךָ לְמִצְרַיִם דִּילִי אֲנֹן אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ קְרָמִי:

רש"י

- (ו) ומוולדתך וגו' – אם תוליד עוד לא יהיו זמני בני אלא צחוד שבטי אפרים ומנשה יהיו נכללים ולא יהא להם שם שבטים לענין הנחלה ואע"פ שנחלקה הארץ למנין גולגלותם כדכתיב לרצ תרצו נחלתו וכל איש ואיש נטל בשוה חוץ מן הבכורים מ"מ לא נקראו שבטים אלא אלו ולהטיל גורל הארץ למנין שמות השבטים ונשיא לכל שבט ושבט ודגלים לזה ולזה:
- (ז) ונתחיד לקהל עמים – צרני שעתידים ללאח ממני עוד קהל ועמים ואע"פ שאמר לי גוי וקהל גוים גוי אמר לי על בנימין קהל גוים הרי שנים לבד מבנימין ושבו לא נולד לי בן למדני שעתיד אחד משבטי ליחלק ועתה אותה מתנה אני נותן לך:
- (ח) הנוולדים לך – עד צאי חליך. לפני צואי חליך כלומר שנוולדו משפרשת ממני עד שבאתי אלך: לי הם – בחשבון שאר בני הם ליטול חלק בצרף איש כנגדו:

נביא – מלכים א פרק ב' ז'–י'

- (י) וּלְבַנֵי בְרִזְלֵי הַגְּלָעָדִי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֶכְלֵי שֶׁלְחָנְךָ כִּי כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחֵי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אַחִיךָ: (י) וּלְבַנֵי בְרִזְלֵי גַלְעָדָה תַעֲבִיד טִיבוּ וַיְהוּן בְּאוֹכְלֵי פֶתוֹרֶךָ אֲרִי אֵינֹן סִפִּיקוּ צַרְכֵי מִן קִדָּם אַבְשָׁלוֹם אַחֲוֶיךָ:

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

(ח) וְהִנֵּה עֹמֵךְ שְׂמֹעִי בֶן גֵּרָא בֶן הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלְלָנִי קָלְלָה נְמַרְצָת בְּיוֹם לְכַתִּי מִחַנְיָם וְהוּא יָרַד לְקָרְאֹתַי הַיְרֵדוּן וְאַשְׁבַּע לוֹ בִּיהוָה לֵאמֹר אִם אֲמִיתָךְ בְּחָרְבִּי: (ח) וְהָא עֹמֵךְ שְׂמֹעִי בֶר גֵּרָא בֶר מִשְׁבֵּט בְּנֵימִין מֵעוֹלָמִית וְהוּא לוֹטְנִי לוֹטְנִי מִרִירָן בְּיוֹמָא דְאֻלִּית לְמַחְנֵימִים וְהוּא נַחַת לְקַרְמוֹתַי לִירְדְנָא וְקִימִית לִיה בְּמִימְרָא דִּי לְמִימְרָא דְלֵא אֲקַטְלִינְךָ בְּחָרְבָא:

(ט) וְעַתָּה אֵל תִּנְקֶהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וַיְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ וְהוֹרְדָתָ אֶת שִׁיבְתוֹ בְּדָם שְׂאוֹל: (ט) וְכַעֲן לֹא תִזְכִּינֶיהָ אֲרִי גִבֹר חַכִּים אֶת וְתִדְעֶי יֵת דְתַעֲבִיד לִיה וְתַחִית יֵת שִׁיבְתִּיהָ בְּקַטְלָא לְשְׂאוֹל:

(י) וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּר בְּעִיר דָּוִד: (י) וְשָׁכַב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וְאֶתְקַבֵּר בְּקַרְתָּא דְדָוִד:

רש"י

(ח) קללה נמרצת – מפורצת, כמו (איוב טז) (ט) כי איש חכם אתה – תן לבך למאור לו
ג: מה ימריכך, (סס ו כה): ומה נמרצו כמו עון מות בשביל דבר אחר, וזהו וילעת את
מה נמלצו: אשר תעשה לו: אשר תעשה לו:

כתובים – משלי י"א ה-ח

(ה) צְדָקָת תָּמִים תַּיָּשֶׁר דְרָכּוֹ וּבְרִשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע: (ה) צְדָקָתָא דְתַרִּיצֵי תַפְצִי אֲנֹן וּבִזְוִי בְשִׁלְמוֹהוֹן מִתְאַחֲדִין:

(ו) צְדָקָת יִשְׂרָאֵל תַּעֲצִילֶם וּבְהַהוֹת בְּגָדִים יִלְכְּדוּ: (ו) צְדָקָתְהוֹן דְתַמִּימִי תַתְרִץ אֹרְחַתִּיהָ וּבְרִשְׁעִיָּה נִפֹּל רִשְׁעִיא:

(ז) בְּמֹות אָדָם רָשָׁע תֵּאבֹד תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת אֹנִיִּם אֲבָדָה: (ז) כֹּד מִית גִּבְרָא רִשְׁעִיא יוֹבִיד סְבִרִיהָ וְסִבּוֹרְהוֹן דְאַלִּין דְעִבְדִּין עֵאֲתָא יִיבִד:

(ח) צְדִיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיִּבֹא רָשָׁע תַּחֲתָיו: (ח) צְדִיקָא מִן עֵקְתָא אֲשִׁתִּיב וְעַל בֵּישׁ תַּחֲתוֹתֵיהּ:

רש"י

(ו) לך קה ישרים תלילם ובהות בוגדים ילכדו – בהות שהם עושים הם נלכדים והמקרא מסורס הוא כלומר ובוגדים בהות ילכדו:

(ז) במות אדם רשע תאבד תקוה – תקות כל הבוטחים זו. ותוחלת אונים אבדה – תוחלת העליון זה מחובר:

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

משנה – שבת פרק יב'

(א) הבונה בפה יבנה ויהא חיב. (הבונה) כל שהוא, והמסתת והמפה בפטיש ובמעצד. הקודח כל שהוא, חיב. זה הכלל, כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת, חיב. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף המפה בקרנט על הסדן בשעת מלאכה, חיב, מפני שהוא כמתקן מלאכה:

הגוקב: כל שהוא – אכולהו קאי, אמסתת ואמכה צפטיש וצמנעל והקודח: ומלאכתו מתקיימת – שאין צריך להוסיף עליה: קורנב – מרטי"ל: סדן – אנקוזינ"א צלע"ז: מפני שהוא כמתקן מלאכה – אף על פי שאינו מכה על המלאכה אלא על הסדן, מתקן הוא, שכן מרדדי טסי משכן היו עושים, מכין על הטס שלש הכאות ועל הסדן הכאה אחת להחליק הקורנב שלא יבקע הטס שהוא דק. ואין הלכה כרשב"ג:

רע"ב – (א) הזונה – שאמרו באבות מלאכות, כמה יזנה ויהיה חייב? כל שהוא: מסתת – מרבע את האבן או מחליקה ומתקנה, הכל לפי מנהג המקום, והיא תולדה למכה צפטיש: והמכה צפטיש – הוא גמר מלאכה של חוצבי אבן, לאחר שחצב האבן מן ההר סביב והדליה מכה עליה צפטיש מכה גדולה והיא מתפרקת ונופלת. וכל הגומר מלאכה בשבת, תולדה למכה צפטיש היא: מעלד – קופיץ קטן: והקודח –

(ב) החורש כל שהוא, המנבש והמקרסם והמזרד כל שהוא, חיב. המלקט עצים, אם לתקן, כל שהו, אם להסקה, פדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים, אם לתקן, כל שהוא, אם לבהמה, במלא פי הגדי:

ומחגדלים ומכחשים כח האילן וקולאין אותן ממנו: אם לתקן – את האילן או את הקרקע וקללו מן המחובר: ביצה קלה – כגרוגרת מציינת תרנגולת, שהיא קלה להתבשל יותר משאר ביצים:

רע"ב – (ב) המנכס – תולש עשבים רעים מתוך טובים. פירוש אחר, חופר סביב עיקרי האמחים, והיא מלאכה מעין חרישה: מקרסם – קוצץ ענפים יבשים מן האילן לתקנו: מזרד – זרדים לחים חדשים של שנה זו, ופעמים שהן מרובים

(ג) הבותב שתי אותיות, בין בימינו בין בשמאלו, בין משם אחר בין משני שמות, בין משני סממניות, בכל לשון, חיב. אומר רבי יוסי, לא חיבו שתי אותיות אלא משום רושם, שפך היו כותבין על קרשי המשכן, לידע איזהו בן זוגו. אומר רבי, מצינו שם קטן משם גדול, שם משמעון ושמואל, נח מנחור, דן מדניאל, גד מגדיאל:

גרסי משני סימניות, כלומר משני סימנים, כגון שכותבים א' לסימן אחד וב' לסימן שנים: בכל לשון – וכתב של כל אומה ואומה: משום רושם – סימן שהיו עושין בקרשי המשכן, מפני שמפרקים אותן ולכשיקומהו לא יחליפו

רע"ב – (ג) בין בימינו בין בשמאלו – באדם שהוא שולט בשתי ידיו, דאילו בשאר כל אדם כתיבת שמאל אינה כתיבה: בין משם אחד – שתיהן אלפין: משני שמות – אלף בית: משני סממניות – אחד בדיו ואחד בסיקרא. ואית ספרים

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

על פי שלח נגמר מלאכתו, שנתכוון לכתוב תיבה גדולה וכתב מקלטה, הואיל ואותה מקלטה הוא תיבה ומתקיימת במקום אחר, חייב. וכן הלכה:

(ו) הפותב שתי אותיות בהעלם אֶחָד, חֵיב. כְּתַב בְּדָיו, בְּסֵם, בְּסִקְרָא, בְּקוּמוֹס וּבְקִנְקָנְתוֹם, וּבְכָל דְּבַר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם, עַל שְׁנֵי כְּתָלֵי זְוִיּוֹת וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פְּנֵקֶס, וְהוּן נְהֻגִין זֶה עִם זֶה, חֵיב. הַפּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ, חֵיב. הַמְסִירט עַל בְּשָׂרוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאתָ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: רע"ב – (7) כסס – אורפימנט בלע"ז: בסיקרא – מין אבן שצובע אדום: בקומוס – מין עפר וכבוע שחור. פירוש אחר, שרף אילן גומ"א בלע"ז: בהקנתומוס – זא"ג בערבני, ובלע"ז ודריאול"י: ובכל דבר שהוא רושם – לאתווי מים ששרו בהם עפלים גאלי"ש בלע"ז: שהוא רושם – שרישמו מתקיים: על שני כתלי זוית – אחת במזרח ואחת בצפון סמוכות זו

(ה) כתב במשקין, במי פרות, באבק דרכים, באבק הסופרים, ובכל דבר שאינו מתקיים, פטור. לאחר ידו, בגללו, בפיו ובמרפקו, כתב אות אחת סמוך לכתב, כתב על גבי כתב, נתפון לכתב חית וכתב שני זינין, אחת בארץ ואחת בקורה, כתב על שני כתלי הבית, על שני דפי פנקס ואין נהגין זה עם זה, פטור. כתב אות אחת נוטריון, רבי יהושע בן בתירא מחייב, וחכמים פוטרין:

הבית – שאין במקומו: על שני דפי פנקס – שעשוין עמודים עמודים, וכתב אות אחת בעמוד זה ואות אחת בעמוד זה, ואינו יכול לקרוב אלא אם כן יחתוך מה שמפסיק ביניהן. ותנא ברישא כותלי הבית המרוחקים זה מזה, והדר תנא דפי פנקס, ולא זו אף זו קתני: אות אחת על שם נוטריון – שעושה סימן נקודה עליה ומצינים מאותה האות תיבה שלימה, כגון קו"ף קרבן, מ"ם מעשר, תי"ו תרומה: רבי יהושע בן בתירא אומר חייב – כיון שהכל מציינים מאותה האות תיבה שלימה כאילו כתב אותיות של כל התיבה: וחכמים פוטרין – שהרי לא כתב שתי אותיות. והלכה כחכמים:

רע"ב – (ה) צמסקין – שמשחירין, כמו מי תותים וכיוצא בהן: צמי פירות – של כל שאר פירות: באבק דרכים – כגון שטרט באצבעו כורת אותיות על החול והאבק שצדרכים: באבק סופרים – עפרורית של קסת הסופר: לאחר ידו – על גב ידו, שאחז הקולמוס באצבעותיו והפך ידו וכתב: ובמרפקו – הפרק האמצעי שצדו: אות אחת סמוך לכתב – אלא אות כתיבה זיווג לה אחת והשלימה לשתיים: כתב על גבי כתב – העביר קולמוס על אותיות הכתובות כבר וחידשם: וכתב שני זינין – שלא נראה הגג של חית"ת אלא שתי הרגלים נראה כאילו הם שני זינין: על שני כתלי

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

(ו) הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתוֹת בְּשְׁנֵי הָעֲלָמוֹת, אַחַת שְׁחָרִית וְאַחַת בֵּין הָעֶרְבִים, רָבֵן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּב, וְחַכְמַיִם פּוֹטְרִין:

מחייב – לסבר אין ידיעה לחאי שיעור לחלק שלא יטרף עמו החאי האחר: וחכמים פוטרין – לסברי הידיעה שבין שני חלאי שיעור מחלקת זיניהם, ולא נעשה כאילו היו שני חלאי שיעור בהעלם אחת. והלכה כחכמים:

רע"ב – (ו) בשתי העלמות – לאחר שכתב אות אחת בשוגג נודע לו שעבר, וחזר ונעלם ממנו ושגג וכתב אות שניה כלדה: אחת בשחרית ואחת בין הערבים – כיון דהוי ליה שהות צנתיים כדי לידע הוה לי כשתי העלמות: רבן גמליאל

גמרא – שבת דף ק"ה ע"א

כתב אות אחת נוטריקון רבי יהושע בן בתירה מחייב וחכמים פוטרין: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא מניין ללשון נוטריקון מן התורה שנאמר כי א"ב המו"ן גוים נתתיך אב נתתיך לאומות בחור נתתיך באומות המון חביב נתתיך באומות מלך נתתיך לאומות ותיק נתתיך באומות נאמן נתתיך לאומות רבי יוחנן דידיה אמר אנכי נוטריקון אנא נפשי כתיבת יהבית רבנן אמרי אמירה נעימה כתיבה יהיבה איבא דאמרי אנכי למפרע יהיבה כתיבה נאמנין אמריה דבי רבי נתן אמרי כי יר"ט הדרך לנגדי יראה דאתה נסתה דבי רבי ישמעאל תנא כרמ"ל בר מלא רב אחא בר יעקב אמר והוא קללני קללה נמרצית נוטריקון נואף הוא מואבי הוא רוצח הוא צורר הוא תועבה הוא רב נחמן בר יצחק אמר מה נדבר ומה נצטר"ק נכונים אנחנו צדיקים אנחנו טהורים אנחנו דכים אנחנו קדושים אנחנו:

רש"י על הגמרא

מלך נתתיך – נשיא אלהים אתה (בראשית כג): אנכי – מדלל אמר אני: אנא נפשי – אני בעלמי: אמירה – שהיא נעימה: כרמל – גבי מנחת העומר כתיב גרש כרמל שמצאה כשהיא לחה בעוד שהזרע נפוח והכר של קש מלא הימנו:

זוהר – ויחי דף רכ"ד ע"ב

וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוֹדָה פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שְׁמָעוּ וְהַעֲוָרִים הַבִּיטוּ לְדָאוֹת. הַחֲרָשִׁים שְׁמָעוּ, אֵלֶיךָ בְּנֵי נְשָׂא דְלֵא צִיִּיתִין לְמַלְוֵלֵי אוֹרֵיִתָא, וְלֵא פְקִחִין אוֹדְנִיָּהוּ, לְמִשְׁמַע לְפִקּוּדֵי דְמֵאֲרִיָּהוּן. וְהַעֲוָרִים, דְּלֵא מִסְתַּבְּלִין לְמַנְדַּע עַל מָה אֵינְוִן קִיָּמִין. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי, וְלִית מָאן דִּישְׁגַּח:

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

דַתְנִינָא, אינון יומין דְּבַר נְשׁ כַּד אַתְּבְּרִי, בְּהוּא יוֹמָא דְנֶפֶק לְעֵלְמָא, כְּלָהוּ קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאֶזְלִין וְטָאֶסִין בְּעֵלְמָא, נְחִתִין וְאֶזְהָרִין לְבַר נְשׁ, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכַד הוּא יוֹמָא אֲתִי וְאֶזְהָר לִיָּה, וְכַד נְשׁ עֵבִיד בְּהוּא יוֹמָא חוּבָא קָמִי מְאָרִיָּה. הוּא יוֹמָא סְלִיק בְּכֶסוּפָא, וְאַסְהִיד סְהִדוּתָא, וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבַר:

וְתֵאנָא, בְּתַר דְקָאִים בְּלַחֲדוּי, יְתִיב, עַד דְּבַר נְשׁ עֵבִיד מְנִיָּה תְּשׁוּבָה. זְכָה, תָּב הוּא יוֹמָא לְאַתְרֵיהּ. לֹא זְכָה, הוּא יוֹמָא נְחִית, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהוּא רִוְחָא דְלְבַר, וְתָב לְבִיתֵיהּ. וְאַתְתַּקֵּן בְּדִיוֹקְנֵיהּ דְּהוּא בַּר נְשׁ מְמֹשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה, וְדִיִּיר עֲמִיָּה בְּבִיתָא. וְאִית דְּדִינָרָא לְטַב אִי הוּא זְכִי. וְאִי לֹא, דִּינָרֵיהּ עֲמִיָּה לְבִישׁ:

בִּין כַּד וְבִין כַּה, אַתְּפַקְדֵן אינון יומין וְחֶסְרִים, וְלֹא עֵאלִין בְּמִנְיָנָא דְאינון דְאַשְׁתַּאֲרוּ. וְוִי לְהוּא בַּר נְשׁ, דְגָרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְלֹא שְׁבִיק לְעֵילָא יוֹמִין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ בְּהוּא עֵלְמָא, וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהִדְוִיָּהוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא:

תָּא חֲזִי, כַּד קְרִיבֵי אינון יומין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. אִי הוּא זְכָאָה, הֵאִי בַּר נְשׁ דְנֶפֶיק מְעֵלְמָא, סְלִיק וְעָאֵל בְּאינון יוֹמִין. וְאינון לְבוּשֵׁי יְקָר, דְמִתְלַבְּשָׁא בִיָּה נְשְׁמֵתֵיהּ. וְאינון יוֹמִין הוּוּ, דְזְכָה בְּהוּ, וְלֹא חָב בְּהוּ:

וְוִי לְהוּא דְגָרַע יוֹמוֹי לְעֵילָא. דְכַד בְּעָאֵן לְאַלְבָּשָׁא לִיָּה בְיוֹמוֹי, אינון יוֹמִין דְפָגִים אִיְהוּ בְּחֻבּוּי, חֶסְרִין מְהוּא לְבוּשָׁא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּמִנָּא חֶסְרָא. כֹּל שְׁכֹן אִי סְגִיאִין אינון, וְלֹא לְהוּי לִיָּה לְבַר נְשׁ בְּמָה דְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּא עֵלְמָא. כְּדִין וְוִי לִיָּה, וְוִי לְנַפְשֵׁיהּ, דְדִיִּינִין לִיָּה בְּגִיָּהֶנּוּ עַל אינון יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין, יוֹמִין עַל חַד תְּרִין. דְכַד נֶפֶיק מְהֵאִי עֵלְמָא, לֹא אֲשַׁכַּח יוֹמִין דְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְלֹא הוּי לִיָּה לְבוּשָׁא בְּמָה דְאַתְכַּפְּסִי. זְכָאִין אינון צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן כְּלָהוּן סְמִירִין אינון לְגַבִּיָּה דְמְלָכָא קְדִישָׁא, וְאַתְעֵבִיד מְנִיָּהוּ לְבוּשֵׁי יְקָר, לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי:

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק י"ב

(א) אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום כגון מי שאכל דבר אסור או בעל בעילה אסורה וכיוצא בהן אבל עבירות שבין אדם לחבירו כגון החובל את חבירו או המקלל חבירו או גוזלו וכיוצא בהן אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו

(ב) אע"פ שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו צריך לרצותו ולשאול ממנו שימחול לו אפילו לא הקניט את חבירו אלא בדברים צריך לפייסו ולפגע בו עד שימחול לו לא רצה חבירו למחול לו מביא לו שורה של שלשה בני אדם מריעיו ופוגעין בו ומבקשין ממנו

חק לישראל – פרשת ויחי יום ב'

לא נתרצה להן מביא להן שניה ושלישית לא רצה מניחו והולך לו וזה שלא מחל הוא החוטא ואם היה רבו הולך ובא אפילו אלף פעמים עד שימחול לו:

מוסר – מספר חרדים דף ע"א ע"א

באכלך יותר על שובעך הפסדת ובטלת זמן האכילה וזמן היציאה ואם זיק האצטומכא ותהיה טרוד בצערך הרי שלשה זמנים ואם יגרום חולי כמאמר רמב"ם הרי עברת על אזהרת (דברים ד') ונשמרתם מאד לנפשותיכם ואפשר לגרום מות על שונאך ודמך מידך יוצרך יבקש וכל המצות שבתורה שהיית עתיד לשמור ולעשות תבטל בר מינו. גדולה לגימה ואותו מותר אשר היית מותר משובעך אלו האכלתיו לעני זכית לחיי העולם הזה והבא גם עברת על כל תשחית. לכן דברי הרמב"ם תשים עטרה על ראשך שכתב לא תאכל אלא כשאתה רעב ולא תשתה אלא כשאתה צמא ולא תאכל עד שתשבע לגמרי אלא פחות שלישי ולדברי הראב"ד פתענית לפני יוצרך יחשב לך. לא תענה מהר כי אם במתון רב קשב וראיה הנולד שישיתך שכנגדך ואם תסגור עיניך ותמלך ביוצרך מה תשיב או אם טוב לשתוק מה טוב חלקך. אני והוא הושיעה נא רוצה לומר כי כשאני והוא לבדנו בהתבודד לעת מצא כדכתיב בספר חובת הלבבות: